

Tausta

Ekosysteemisopimukset ovat osa Sanna Marinin hallituksen toimia, joilla Suomesta halutaan luoda vuoteen 2030 mennessä maailman toimivin kokeilu- ja innovaatioympäristö. Valtion ja kaupunkien väliset ekosysteemisopimukset ovat myös olennainen osa kansallisen TKI-tiekartan uutta kumppanuusmallia, jonka tavoitteena on vahvistaa julkisen ja yksityisen sektorin välistä TKI-yhteistyötä. Valtion ja Kuopion kaupungin välinen ekosysteemisopimus allekirjoitettiin ja julkistettiin 9. helmikuuta 2021. Kuopion sopimuksen strategiset painopisteet ovat: Terveys ja hyvinvointitekнологia sekä vesiosaaminen. Valtio ohjaa alkuvaiheessa sopimusten käynnistämiseen kansallista alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman määrärahaa (AKKE). Käynnistysvaiheen jälkeen sopimuksia on tarkoitus rahoittaa EU:n kestävän kaupunkikehittämisen rahoituksella vuosina 2021–2027.

Terveys- ja hyvinvointitekнологian strategisen painopisteen osalta Kuopio Health osuuskunta toimii kaupungin toteutuskumppanina. Osuuskunnan jäsenistö koostuu ekosysteemisopimuksen oleellisista osapuolista sekä yrityskentästä.

Tavoitteet:

Terveys- ja hyvinvointitekнологian strategisen painopistealueen visiona on: "Kuopion Savilahti - Euroopan kiinnostavin oppimis- ja innovaatioympäristö älykkäille terveyden ja hyvinvoinnin ratkaisuille." Tavoitteena on mahdollistaa terveydenhuollon muutosta kestävään ja ennaltaehkäisevään suuntaan sekä luoda älykkäiden ratkaisujen kehittämisen merkittävää liiketoimintaa. Tässä keskiössä on Kuopio Health -ekosysteemin kehittäminen Suomen johtavaksi tutkimus-, kehitys- ja innovaatioalustaksi terveysdataalähtöisille älykkäille ratkaisuille.

Määrällisinä tavoitteina on 50 uutta yritystä Kuopio Health -ekosysteemiin sekä 50 pilotoitua älykästä ratkaisua ja Terveysdataan liittyvien T&K&I hankkeiden volyymin nostaminen 50 M€ tasolle vuoteen 2027 mennessä.

Tällä käynnistämisen vaiheen projektilla on tarkoitus luoda käytännön toimintamallit keskeisten Terveys- ja hyvinvointitekнологioiden toimijoiden kanssa sekä aloittaa varsinaisten toimenpiteiden valmistelu ja osin toteutuskin strategisten painopisteiden määrittämiin toimenpidekokonaisuuksiin.

Toimenpiteet:

Toimenpidekokonaisuus: Terveyden ja hyvinvoinnin älykkäät ratkaisut

Toimenpidekokonaisuuden ytimenä on luoda toimintaympäristö ja käytännön toteutusmalleja uusille laajan terveys- ja hyvinvointidatan yhdistämiseen perustuville älykkäille ratkaisuille.

Keskeisiä toimenpiteitä ovat mm. terveys- ja hyvinvointidatan laadun parantaminen; datan automaattisen analysoinnin ja visualisoinnin kehittäminen, langattomat ratkaisut (5G) sekä käyttäjätarpeisiin vastaavien älykkäiden ratkaisujen kehitys-, testaus- ja pilotointiympäristön edistäminen.

Toimenpiteissä huomioidaan älykkäät vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden arviointimallit, käyttäjien osallistaminen, uudet innovatiiviset liiketoimintamallit sekä kestävän kehityksen näkökulmat.

Tässä käynnistämisen vaiheen projektissa integroidaan toimenpidekokonaisuus osaksi Kuopio Healthin Terveys- ja hyvinvointidata työryhmän toimintaa. Työryhmä ohjaa varsinaisten toimenpiteiden suunnittelua ja mahdollista hankkeistusta sekä resursointia. Työryhmä katsoo, että yksittäiset valmisteltavat toimenpiteet ovat osa toimenpidekokonaisuutta ja siten tavoitteiden mukaisia. Varsinaisten yksittäisten toimenpiteiden suunnittelusta vastaavat tällä

hankkeella resursoitua tai keskeisten Kuopio Health jäsenorganisaatioiden muutoin tähän toimintaan osoittamat henkilöt. Toimenpiteiden suunnittelun ja hankkeistuksen osana tullaan järjestämään mm. avoimia työpajoja, joihin on myös pääsy työryhmän jäsenorganisaatioiden ulkopuolisilla tahoilla. Toimenpiteiden toteuttajatahot ja mahdollisen hankerahoituksen hakijat päätetään osana valmisteluprosessia.

Ensimmäiset valmisteltavat toimenpiteet voivat olla esim. :

Terveyden älykkäiden ratkaisujen kehittämislusta - terveysdata-analytiikka päätöksenteon tukena
Terveyden älykkäiden ratkaisujen terveydellinen ja taloudellinen arvo
Smart wellbeing hub – kehitysalusta
Aivoterveyden edistämisen osaamiskeskittymä
Yritysten kasvu (public-private-partnership), uudet innovatiiviset liiketoimintamallit, datatalouden hyödyntäminen

Toimenpidekokonaisuuden resursointi

Kehityspäällikkö (Ekosysteemin kehitys/hankevalmistelu) 1 htkk

Kehityspäällikkö (Viestintä/Markkinointi/tilaisuudet) 0,5 htkk

Toimitusjohtaja (Verkosto/ekosysteemin kehitys/kansallinen ja kv-yhteistyö) 1,5 htkk

Toimenpidekokonaisuus: Älykkäät ratkaisut henkilökohtaiseen ravitsemukseen

Toimenpidekokonaisuuden ytimenä on mahdollistaa yksilöllistäminen älykkäiden ravitsemusratkaisujen avulla osana hyvinvointi- ja terveyspalveluja.

Keskeisiä toimenpiteitä ovat mm. henkilökohtaisen ruoankäyttö- ja käyttäytymistiedon yhdistäminen henkilön muuhun terveystietoon, Ruokalaakso-ekosysteemin yritysyhteistyön vahvistaminen sekä näyttöön perustuvan ravitsemustiedon hyödyntäminen osana elintarviketietoa ruokaturvallisuuden parantamiseksi.

Toimenpiteissä huomioidaan henkilökohtaiseen ruoankäyttö- ja käyttäytymistietoon perustuvat ravitsemusta tukevat ratkaisut eri ikäkausina, näyttöön perustuvan ravitsemustiedon jalkauttaminen osaksi yksilöllistä hyvinvointia ja terveydenhoitoa, tosielämän terveysdata, erityisesti ravitsemusdata-analytiikka sekä ruokaturvallisuus osana terveyden turvallisuutta.

Tässä käynnistämävaiheen projektissa selvitetään toimenpidekokonaisuuden kannalta järkevin organisoitumismalli, integroidaan toimenpidekokonaisuus osaksi sitä tai tarvittaessa luodaan uusi malli. Lisäksi kartoitetaan ensimmäiset suunniteltavat toimenpiteet. Valittu organisoitumismalli määrittää omat toimintatapansa sekä vastuutahot niin ohjauksen, valmistelun kuin toteutuksenkin osalta. Organisoitumismallin ja toimenpiteiden suunnittelun osana tullaan järjestämään mm. avoimia työpajoja, joihin on myös pääsy jäsenorganisaatioiden ulkopuolisilla tahoilla.

Ensimmäinen valmistettava toimenpide voi olla esim.:

Iäkkäiden yksilöllinen ravitsemus ja hyvinvointi - terveysdata ja robotiikka mahdollistajana

Toimenpidekokonaisuuden resursointi

Kehityspäällikkö (Ekosysteemin kehitys/hankevalmistelu) 1 htkk

Kehityspäällikkö (Viestintä/Markkinointi/tilaisuudet) 0,5 htkk

Toimitusjohtaja (Verkosto/ekosysteemin kehitys/kansallinen ja kv-yhteistyö) 1 htkk

Toimenpidekokonaisuus: Terveysdata-alustat (terveystietopalvelut)

Toimenpidekokonaisuuden ytimenä on luoda alueella sijaitsevan Itä-Suomen biopankin, Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin tietoaltaan, Kuopion kaupungille rakentuvan älykaupunkialustan sekä muiden kansallisten tietolähteiden dataa hyödyntävä kehittämisalusta. Kehittämisalusta nopeuttaa digitaalisten työkalujen ja älykkäiden palvelujen kehittämistä. Panostukset laajan datan hyödynnettävyyteen parantavat yritysten tuotekehitys- ja liiketoimintaedellytyksiä sekä synnyttävät TKI-toimintaa.

Keskeisiä toimenpiteitä ovat mm. paikallisten ja kansallisten tietovarantojen yhdistämisen palvelumallit, pseudonymisoidun, anonymisoidun ja synteettisen datan tuottaminen, älykkäät ratkaisut kansalaisten käyttöön public-private-people-partnership (4P)-mallilla sekä kansallisten ja paikallisten täsmälääke -ratkaisujen käytäntöjen luominen.

Toimenpiteissä huomioidaan tosielämän kansalaistiedon ja elämäntapatiedon yhdistäminen terveystietoon, laajan terveystietojen analyysiratkaisut, alustatalouden kehittäminen, tietoturva, kyberturvallisuus sekä liittyminen kansallisiin terveystietojen tutkimus- ja innovaatioekosysteemeihin mukaan lukien kansallinen neurokeskus, biopankkiverkosto ja muut yksilöllistetyt lääketieteen osaamiskeskittymät.

Terveystietojen ja vesialan rajapintayhteistyön liikkeelle saattaminen ja systemaattinen kehittäminen ml. 5G-kehitystyön edistäminen -> tunnistetaan potentiaalisimmat kehittämissaihiot sekä niihin liittyvät yritys- ja TKI-kumppanuudet terveystietojen ja vesiosaamisen rajapinnoilta, luodaan tarvittavat verkostot ja hankkeistetaan yhteistoiminnan kehittämiskuviot yhteistoiminnassa Kuopio Water Clusterin kanssa.

Tässä käynnistämävaiheen projektissa integroidaan toimenpidekokonaisuus osaksi Kuopio Healthin Terveys- ja hyvinvointidata -työryhmän toimintaa. Työryhmä ohjaa varsinaisten toimenpiteiden suunnittelua ja mahdollista hankkeistusta sekä resursointia. Työryhmä katsoo, että yksittäiset valmisteltavat toimenpiteet ovat osa toimenpidekokonaisuutta ja siten tavoitteiden mukaisia. Varsinaisten toimenpiteiden suunnittelusta vastaavat tällä hankkeella resursoituiden tai keskeisten Kuopio Health jäsenorganisaatioiden muutoin tähän toimintaan osoittamat henkilöt. Toimenpiteiden suunnittelun ja hankkeistuksen osana tullaan järjestämään mm. avoimia työpajoja, joihin on myös pääsy työryhmän jäsenorganisaatioiden ulkopuolisilla tahoilla. Toimenpiteiden toteuttajatahot ja mahdolliset hankerahoituksen hakijat päätetään osana valmisteluprosessia.

Keväällä 2021 Kuopio Healthin toimesta valmisteltiin Kuopion tietoaltaan roadmap 2021-2027. Valmisteluun osallistui iso joukko tietoaltaan ympärillä toimivia tahoja. Tällä valmisteluprojektilla suunnitellaan roadmapin pohjalta yhdessä keskeisten tietoaallastoimijoiden kanssa kehittämiskokonaisuus, jolla vastataan niihin haasteisiin ja kehittämissuunnitelmiin, jotka roadmapin laadinnassa nousivat esille. Kehittämiskokonaisuuden toteutukselle tullaan hakemaan erillinen rahoitus.

Tietyiltä osin tässä toimenpidekokonaisuudessa valmisteltavat asiat saatavat liittyä Kuopio Healthin Yritys ja TKI-organisaatioiden yhteistyöryhmän toimintaan. Tällöin valmistelun ohjaukseen osallistetaan molemmat työryhmät.

Ensimmäinen valmisteltavat toimenpiteet voisivat olla esim. :

Laadukas terveystieto ja käyttökelpoiset tutkimusaineistot
Kuopio Tietoaltaan kehittäminen ja kaupallistaminen

Toimenpidekokonaisuuden resursointi

Kehityspäällikkö (Ekosysteemin kehitys/hankevalmistelu) 1,5 htkk
Kehityspäällikkö (Viestintä/Markkinointi/Tilaisuudet) 0,5 htkk
Toimitusjohtaja (Verkosto/ekosysteemin kehitys/kansallinen ja kv-yhteistyö) 1 htkk

Toimenpidekokonaisuus: Markkinointi ja viestintä, Kansalliset ja KV-verkostot

Kaikille kolmelle toimenpidekokonaisuudelle yhteinen osio liittyy markkinointiin ja viestintään sekä kv-verkostojen hyödyntämiseen ja laajentamiseen. Kuopio Health on jo osa ECCP:ia ja ECHAlliancen jäsen. Täysimääräisesti näitä verkostoja ja jäsenyyksiä ei kuitenkaan vielä ole hyödynnetty. Lisäksi olemme selvittelemässä Vanguard aloitteen tuomia mahdollisuuksia eurooppalaiseen yhteistyöhön ja kuopiolaisen osaamisen pilotointiin yhdessä kv-verkoston kanssa. Myös Lombardian alueen terveystoimijat ovat ilmaisseet kiinnostuksensa yhteistyöstä Kuopio Healthin jäsenten kanssa. Tällä käynnistämishankkeella syvennämme yhteistyötä yllä mainittujen tahojen kanssa ja käynnistämme ensimmäiset toimenpiteet.

Kuopio Health on yhdessä jäsentensä kanssa HIMSSEurope tapahtuman kumppani. Tapahtuma järjestetään kesällä 2022 fyysisenä Helsingissä. Kuopio Health järjestää tapahtumaan jäsenistölleen messuosaston sekä osallistuu mm. Suomi Paviljongin ja päälavan ohjelman suunnitteluun. Tavoitteena on saada molempiin ohjelmiin mahdollisimman monta jäsenistömme edustajaan puhumaan. HIMSSEurope tapahtuman lisäksi tulee varautua 1-2 kv-messutapahtuman toteutukseen (esim. NLSDays-Malmö) käynnistymishankkeen aikana.

HIMSSEurope tapahtuman yhteyteen aloitamme Kuopiossa pidettävän KV-tapahtuman suunnittelun. Tapahtuman alustava teema on Data driven health- Smart solutions for Health and Wellbeing. Tapahtuma pidetään Kuopiossa ennen HIMSSEurope tapahtumaa esim. 12.-13.6.2022. Tapahtuman varsinaiseen toteutukseen tullaan hakemaan erillistä rahoitusta.

Kaikkiin toimenpidekokonaisuuksiin liittyy olennaisena osana kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö. Kansallisen yhteistyön osalta jatketaan mm. EDIH-valmistelua HealthHub Finland konsortiossa yhdessä keskeisten muiden Health paikkakuntien kanssa. Samoin syksyllä avautuvan uuden TEM innovaatioverkoston rahoituksen haku toteutetaan kansallisena verkostona, johon tällä hankkeella osallistutaan. Lisäksi tällä käynnistämisvaiheen hankkeella varaudutaan osallistumaan kansallisen koordinaation hakuun Kuopioon ja mikäli siinä ei onnistuta, niin hankkeella toteutetaan yhteistyötä muihin terveystalouteisiin ekosysteempipaikkakuntiin.

Yllämainittujen erillistapahtumien lisäksi kaikkiin toimenpiteisiin liittyy merkittävä määrä viestintä- ja markkinointitoimenpiteitä eri kanaviin. Lisäksi tullaan järjestämään erillisiä tilaisuuksia ja tapahtumia. Niiden toteutukseen on myös syytä varautua tässä valmisteluprojektissa.

Toimenpidekokonaisuuden resursointi

Kehityspäällikkö (Viestintä/Markkinointi/Tilaisuudet) 4,5 htkk
Viestintäasiantuntija 3 htkk
Senior Advisor (Verkostat) 0,75 htkk
Toimitusjohtaja (Verkosto/ekosysteemin kehitys/kansallinen ja kv-yhteistyö) 2 htkk

Toimenpidekokonaisuus: Hallinnointi

Hankkeen hallinnointiin liittyviin toimenpiteisiin on myös syytä varata vähän resursseja (Toimitusjohtaja 0,25 htkk).

Aikataulu:

1.9.2021-31.8.2022

Tulokset:

Tällä käynnistämisvaiheen projektilla luodaan käytännön toimintamallit keskeisten Terveys- ja hyvinvointiteknologioiden toimijoiden kanssa sekä aloittaa varsinaisten toimenpiteiden valmistelu ja osin toteutuskin strategisten painopisteisten määrittämiin toimenpidkokonaisuuksiin.

Kohderyhmät- ja hyödynsaajat:

Ekosysteemisopimuksen varsinaisena kohderyhmänä ovat Kuopio Health - Terveys- ja hyvinvointiteknologia ekosysteemissä toimivat yritykset ja organisaatiot.

Budjetti

YHTEENVETO

Kuopio Health Ekosysteemisopimus

Kustannukset	2021	2022	Yhteensä	HTK
1. Henkilöstökustannukset	74 843	66 312	141 155	19
2. Palvelujen ostot	10 000	13 000	23 000	
Yhteensä	84 843	79 312	164 155	

3. Välilliset kustannukset

Flat rate (ESR 17%, EAKR 24% (tai 15%))	24 %	17 962	15 915	33 877
Budjetoidut kustannukset yhteensä		102 805	95 227	198 032